

Nat. Jos. de Necker ... Corollarium ad Philos. botanicam Linnaei spectans : generis, speciei naturalis &c.;, vegetabilium omnium detectorum; fructuum diversorum aliarumque fructificationis partium definitiones expletas, continens, cum tabulis separatis.

Contributors

Necker, Natalis Joseph de, 1729-1793.

Publication/Creation

Neowedae ad Rhenum [Neuwied, Germany] : Apud societatem typographicam, 1790.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/tx4kw7v4>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

NAT. JOS. DE NECKER, BOTAN.
 SERENISSIMI ELECTORIS BAVARO-PALATINI;
 HISTORIOGRAPH. UTRIQ. DUCAT. JULIAC.
 AC MONTENSIS; ACAD. SCIENT. MANNH.
 MEMBR. ORDINARII; ACADEMIAR. DIVERS.
 SCIENT. EUROPE SOC. EXTRANEI,

COROLLARIUM

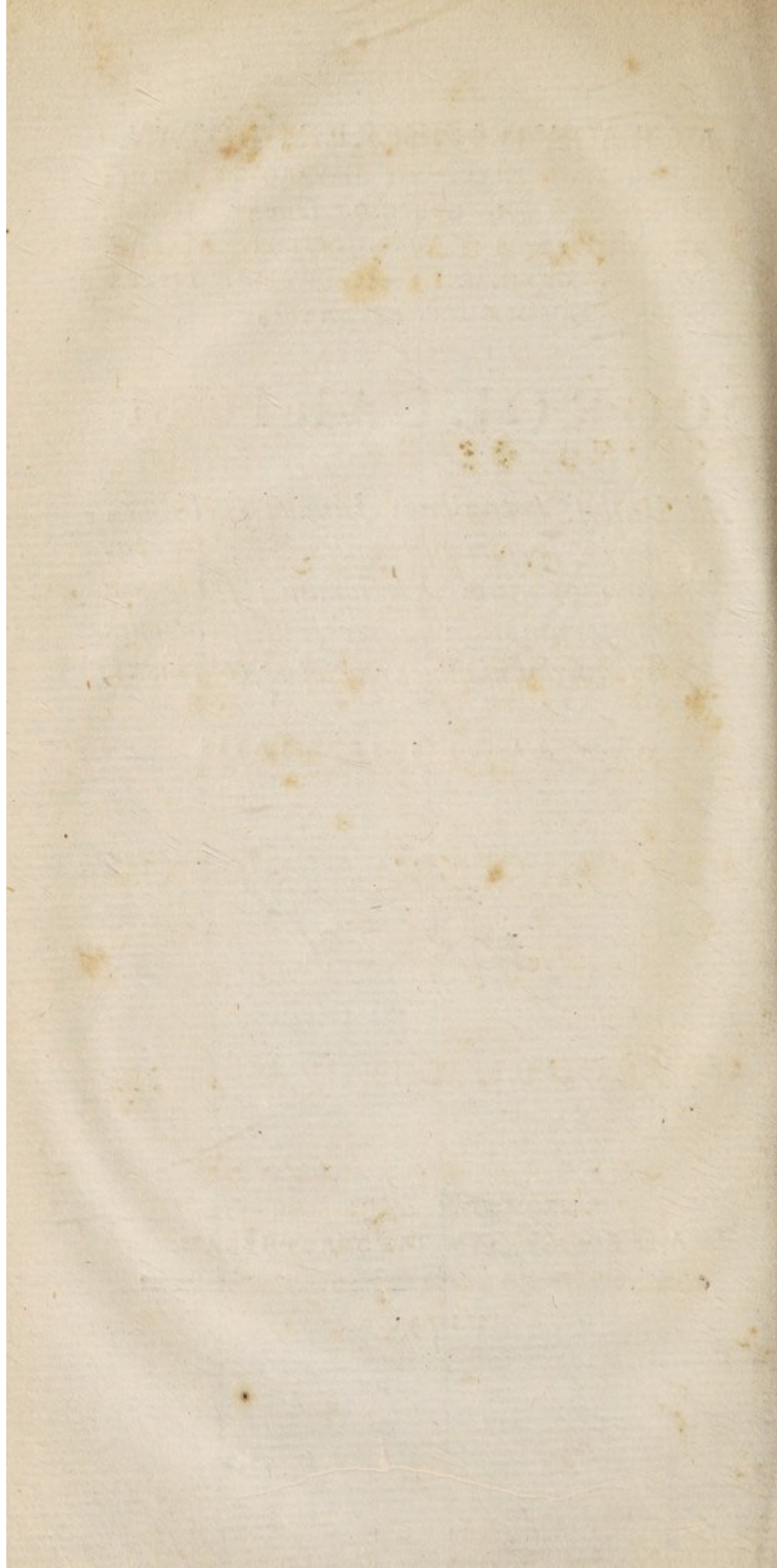
*Ad Philos. botanicam Linnæi spectans,
 generis, speciei naturalis &c., vegeta-
 bilium omnium detectorum; fructuum
 diversorum aliarumque fructificationis
 partium definitiones expletas, continens,*

CUM TABULIS SEPARATIS.

NEOWEDÆ ad Rhenum,
 Apud SOCIETATEM TYPOGRAPHICAM.

1790.

AMPLISSIMO

PRÆSULIQUE DIGNISSIMO

DOMINO

DOMINO DE SALABERT,

ORDINIS

SANCTI MICHAELIS

ELEEMOSYNARIO;

ABBATI COMMENDATARIO

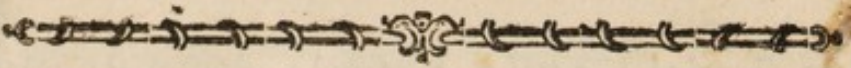
THOLONENSIS &c. &c.

OPUSCULUM BOTANICUM

OFFERT AC DEDICAT.

N. J. DE NECKER.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

Quod opusculum in lucem edimus, ad Philosophiam botanicam celeberrimi Linnæi spectans, supplementum. *Generis speciei naturalis*, *prolis*, quâ constituitur illa; *varietatis* vegetabilium; fructuum (1) aliarumque fructificationis partium definitiones expletas complectitur.

Plurimis plantarum attributis, technica tribuimus verba nova, quæ in ordinem alphabeticum adducuntur, ut genuina *genera*, meræ *species naturales*, sagacissimis quidem viris, historiam naturalem colentibus, huc usque ignota, in gratiam botanophilorum tironumque ritè præfiniri queant.

Quas vegetabilium partium definitiones (2) diversas nostrum continet opusculum, nonnullæ nobis emendantur. Hasce deprompsimus: 1°. ab etymologiâ generis nec

(1) Fructus, qui theca, serinum cystaque nuncupantur, ad *scopolium* pertinent. Conf. auctoris introd. ad Hist. nat.

(2) Definitio est oratio, quæ id quod definitur, explicat quid sit. *Cicero*. Vis ejus rei, quam ritè definitis, sic exprimi debet, ut neque absit quicquam. *Cicero*.

Rem accuratè definire, inquit summus *Helvetius*, verbis est brevibus ad intelligentiam accommodatis eam ita exprimere, ut cum alterius rei definitione, confundi nequeat: hinc fructificationem vegetabilium plenissimè defini-

non speciei; 2°. a naturâ; 3°. a structurâ; 4°. a figurâ; 5°. a numero; 6°. a consistentiâ; 7°. a simplicitate ac compositione nonnullarum fructificationis partium; 8°. ab experimentis dubitationem nullam relinquentibus; 9°. ab effectibus singularibus, quos in germen feminum, aliena foecundans lympa, producere solet.

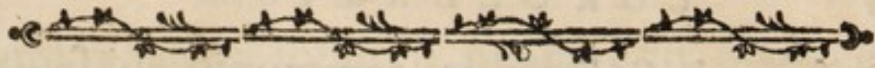
Vegetabilium semen, eadem adhuc denominatione promiscuè confunditur cum altero organico compendio, cui peculiarem latinamque vocem distinctam imponere debuimus, quoniam inter utrumque compendium discrepantia maxima (1).

Tabulæ, quæ in operibus nostris *Corollario* nempè, *Elementis Botanicis* ac *Phytozoologiâ philosophicâ*, memorantur; separatum volumen formabunt, quòd ad ipsa tria attinent tabulæ.

Dabam Mannhemii ex
Museo 24 Maii 1788.

re nobis est brevibus verbis ad intelligentiam accommodatis, non tantùm ejus partes constituentes, sed etiam omnes utriusque sexus effectus ita exprimere, ut a cæteris plantarum partibus, discerni queat fructificatio illa. Vide definitionem feminis, quæ in hoece Corollario, existat.

(1) Conf. Seminis besiminisque definitionem.

COROLLARIUM

A D

PHILOSOPHIAM BOTANICAM.

AGAMIA, vox, quam pro cryptogamiâ primus inter omnes botanicos proposui (1), siquidem plantæ ad cryptogamicam classẽm attinentes, utroque sexu plane carent (2), ut nos edocuere observationes & experimenta.

Pro certo dicitur, clar. *Gærtnerum*, nobiscum agnovisse phryganophyta, asexualia esse. Conf. authoris opus *de fructibus seminibusque plantarum*, 4°. anno 1788 editum.

AGGEDULA, capsula simplex, unilocularis, vasculiformis, circumscissa, operculo calyptrâque instructa, naturâ coriaceâ, besimina planè sterilia includens. Icones 1, 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 16. 21. tabulæ LIII.

ACRONUS, basis punctiformis, disco carens, quæ apici pedunculorum fructificationis, insidet. Icones 6. 7. tab. XXXI, & icones 5. 6. tab. XXVII.

(1) V. adnotationem X. *Act. phys. Acad. Scient. Theodoro-Palat.* insert. anno 1775, ad pag. 286.

(2) Conf. diversa opera nostra & dissert. *Act. phys. Acad. Scient. Mannh.* insert. anno 1770.

AXIS, basis linearis, communis, cui fructificatio amentacea adnectitur. Icones 6. 7. tab. XLVIII.

ACHENA, capsula, cujus involucrum, simplex, naturâ coriaceâ, minime dehiscens, in quo femina fertilia includuntur. Icones 4. 8. 15. &c. tab. IV.

Dantur achenæ, quarum involucrum duplex; utrumque haud dehiscens, exterius, quasi osseum, interius, carnosiusculum semen fovens. Icon. 11. 12. tab. XLVIII.

ANABIX, individuum solitarium sive multiplicatum, evidenter neutrum, s. genitalibus partibus ad fœcundationem aptis planè destitutum; ex incrementis gemmosis plumuliformibusve inseparabilibus oriens; e propriis etiam renascens reliquiis. Conf. nostr. *El. bot. & Phytozool. phil.* secundùm systema omologicum nobis detectum, exhibita.

BACCA, fructus e germine pistilli natus. Hujus involucrum duplex. Exterius membranaceum lignosiusculumve; interius pulposum & carnosum femina fovens officulis carentia. Icon. 18, tab. V. icones 13. 14. 15. &c. tab. VI.

BESIMEN, corpus organicum, præformatum, per se animatum s. vivens, plumulâ & radiculâ constans (1), ab initio mu-

(1) Dantur besimina, radículas, cotyledones & plantulas, suppeditantia, nullo tamen interveniente utroque sexu, ut fœcundatio adimpleri queat. Conf. genus LII. *Elem. bot.* Alia

cosum, dein solidum evadit, in matrice consentaneâ oriens, vegetans inque plantam sese evolvens, nullâ interveniente copulâ. Conf. tab. LII. nostror. *Elem. bot.*

CAPSULA, fructus cavus naturâ, coriaceus, spontè dehiscens, cujus involucrium simplex: valvis, loculamentis, aut receptaculo proprio, quibus adnectuntur femina. Icones 21. 22. 23. 24. 25. 29 &c. tab. XIV.

CALPA, capsula simplex, unilocularis, urnæformis, circumscissâ, calyptrâ tectâ, sessilis squamulis ambita, in quâ besimina sterilia. Icon. 21, tab. LIII.

COLESULA, vaginula globulum cruciformiter dehiscentem, emittens. Fructificatio hæc, besimina planè sterilia, receptaculo elastico-crinulato affixa, continet. Icon. I, tab. LIV.

CYSTA, fructus minime dehiscens e germine oriens, triplici involucrio. Exterius, membranaceum, fragileve femina involvens. Icon. 20, tab. XXIV. Icon. 13, tab. XXVI. Icon. 14, tab. XXX.

DISCUS, (1) fulcimentum, nullâ fructûs

besimina tenuissima, planè sterilia. V. genus & tab. LIII; tandem besimina nuda, quæ sine copulâ in plantas frondosas convertuntur. Conf. ab. LIV. ejusd. operis.

(1) Vox clar. viris *Adansono* & *Scopolio* etiam usitata, circa singulares fructificationis partes vegetabilium. Conf. *Famill. des pl. & Introduc. ad hist. natural.*

parte, ut in receptaculo propriè dicto, involutum, quo fulcimento elevatur sustineturque fructificatio. Duplex: communis nempè & proprius. Discus communis, qui pluribus flosculis tectus, ovatus, clavatus, elongatus, filiformis; alius linearis, digitiformis, &c. Icones 19. 20. 21, tab. I. Icones 15. 17, tab. IV. Icones 1. 2. 3, tab. XLVII. Icones 3. 4. 5, &c. tab. L.

DISCUS PROPRIUS utrumque sexum conjunctum separatumve elevans, figurâ diversissimus, conicus, globosus, planus; alius ovatus, convexus, circulo-membranaceus, folioliformis, urceolatus, angulatus, glandulosus, tuberculatus; alius aculeato-punctatus, cyathiformis; alius medio perforatus, columnaris, pedicelliformis; alius cupulæformis, cylindricus, lamellatus, tandem repando-linearis. Icones 7. 8. 9. 10, tab. XXVII. Icon. 17, &c. tab. XXVIII. Uterque discus, receptaculum impropiè Linnæo dicitur. Vid. receptaculum.

DRUPA, fructus, cujus involucrium triplex: singula, minime dehiscentia. Involucrium exterius, membranaceum; medium, carnosum pulposumque; interius, osseum, quo nucleus includitur. Icones 12, tab. XXVI. Icones 11. 12. 13, &c. tab. XXI.

DISSEPIMENTUM, paries, quâ in concamerationes plures, fructus distinguitur. Icon. 11, tab. XXXV. Aliud dissepimentum fructui parallelum, membranaceum, diametro & latitudine valvis æquale. Icones 7. 8. 11. 14. tab. XXXVIII. Disse-

pimentum fructui contrarium, attributum membranaceum, cujus valvæ transverse ita disponuntur, ut fructui non sint parallelæ. Icones 7 8. 9, &c. tab. XXXIX.

EPIMENA, (perigynanda), supra pistillum (calix superus, corolla supera ex mente Linnæana).

ELYTRICULUS, involucrum parvum florale, quo sexus, proxime obvolvuntur. Conf. tab. I, II, III, & *Element bot. nostr.*

ERISMA, sustentaculum commune, cui flosculi glumacei, congesti, ita inter se disponuntur, ut illud hisce tegitur. Icon. 26. 29, tab. XLV.

FLOS MONARINUS, nobis tegumentum dicitur, quo mares solitarii includuntur: hinc, flores *diarinus*, *triarinus*, *tetrarinus*, *pentarinus*, *hexarinus*, *heptarinus*, *octarinus*, *ennearinus*, *decarinus*, *dodecarinus* & *polyarinus*: id est flos monogamicus sive hermaphroditicus, unum, duos, tres, quatuor, quinque, sex, septem, octo, novem, decem, duodecim & multos mares amplectens. Conf. *Elem. bot. nostra.*

GENUS, (in vegetabilibus), collectio specierum naturalium, diagnostico universoque characteribus, congruentium. Hi characteres non tantum ad fructificationis partes, sed ad cætera attributa æque ac illis necessaria pertinent, ut singula vegetabilium genera, ritè distinguantur. V. opera nostra, *Element. bot. & Phytozoolog. phil.*

GYMNOCIDIUM, tuberculum nudum, ba-

fin pedunculorum setaceorum occupans.
V. genus LIII. & iconem 17, tab. LIII.

INCREMENTUM INITIALE (phryganophytorum ac athrosophytorum), plantarum evolutionis principium monstrat, simplex & complicatum. Incrementum simplex frondulosum, ex adultis frondosis plantis, oriens, ab hisce inseparabile. Aliud separabile: scilicet pulverulentum & granuliforme. Incrementum complicatum, in minutis foliolisque coarctatis consistit; a pristinis plantis inseparabile; figurâ minimum, punctiforme, gemmulaceum, tandem plumuliforme. Ultimum hocce incrementum, *cotyledones*, immoderato systematico, nuncupatur. Conf. phryganophytorum species in *Elem. bot.* nostris exstantes & icones 27. 28. 29. 30, tab. LIII.

LYMPHA FÆCUNDANS s. vivificans, fluidum activum unicumque vivificationis instrumentum vegetabilium, ab initio grumosum, dein diaphano-liquidum, per fecundationes alienas, germinis partes ita penetrat, ut in semen abitum inque matrice congruâ evolutum, novum evadat individuum solitarium multiplicatumve, quod *proles hybrida* nobis propriè dicitur. Vide observationes & decretoria experimenta *clar. Kölreuteri* de plantis per alienas copulas enatis & *phytozoolog. nostr. philos.*

LEGUMEN, fructus, figurâ varius, cujus involucrium simplex. Semina, inferiori futuræ affinguntur, mediante receptaculo

brevissimo. Legumen hocce spontè dehiscens, *chenaceum*: minime dehiscens, *acheneaceum* nobis nuncupatur. Icones 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23, tab. XXXVI.

MONOGAMUS (flos), vox latina ex utroque verbo deducta, sexus conjunctos in eodem flore includens: itaque, flos monogamicus, flos hermaphroditicus. Utraque vocabula hæc, eandem rem apud nos significant, quanquam in systemate sexuali, per vocem monogamicam, aliter intellexerit *cel. Linnæus*.

MATERIA LUBRIFICANS, fluidum mucosum glutinosumve, tenella besimina, per se animata seu viventia irrigans, ut eorum partes, ad ultimum usque incrementi terminum, sese explicari queant. Dantur besimina prorsus sterilia. Vide *Element. bot. & phytozoolog. phil. supradiet.*

NOCONAMUM, capsula duplicis generis, unilocularis, bivalvis, exigua: in quâ tenuissima besimina planè sterilia: alia granuliformia. Icon. 26, tab. LIII.

NEPHROSTA, capsula sessilis renata, unilocularis, bivalvis, intra foliorum axillas recondita, lateraliter dehiscens, in quâ tenuissimus inflammabilisque pulvis continetur. Icon. 24, tab. LIII.

NECTARIUM, propriè dictum, nobis intelligitur glandulæ, liquorem melleum, efficientes, & staminum basin occupantes. Aliæ dantur vegetabilium partes, succum in floribus melleum administran-

tes, sed nullius momenti pro characteribus determinandis.

Nux, fructus: involucro duplici: utrumque haud dehiscens; involucrum exterius, glabrum asperumve; interius, osseum lignosumque, quo semen fovetur. Icones 21. 22, tab. III.

ORYGOMA, cavitas aut fovea sessilis, ad superficiem frondis, factâ epidermidis rupturâ, cujus fundo besimina fertilia nidulantur. Icon. 4 *aa*, tab. LIV.

OLIGOSPERMA (capsula), fructus, semina pauca continens. Conf. nostr. *El. bot.*

OLIGOPHYLLA (bractea), folia pauca fructificationi subjecta; diversè figurata.

OPLARIUM, cavitas obconica, in stipitem basi desinens, cyathumque repræsentans. Icon. 19 *aaaa*, tab. LIV.

POLLEN VEGETABILIMUM, congregatio globulorum minorum, inflammabilium, in quibus lympa fœcundans, continetur. Conf. nostr. definitionem fluidi vivificantis ad pag. 14, & opus germanici scriptum clar. *Kölreuteri*, de hybridis plantis.

PROLES VEGETABILIMUM, individuum mortale solitarium multiplicatumve fœcundatione naturali aut artificiali enatum. Si maribus feminisque ejusdem plantæ hermaphroditicæ procreatum fuit, *proles legitima*: contrâ, ex utraque diversâ plantâ ejusdem speciei, ortum, *proles hybrida* nobis dicitur. Quaecumque solitarium vel multiplicatum individuum, utroque sexu præditum, cujus exteriores partes in solo

extraneo demutatæ fuere, five in climate maximè diverfo ab illo ubi prius incoluerat, nulla interveniente mutatione quandiù in eodem remanebit folo, tunc prolem novam formabit, cui nullo modo, fœcundatio participavit. V. *Phytozoolog. phil. noſtr.*

POMUM, fructus ſubrotundus, turbina-
tuſque, e perigynandâ exteriori, ortus:
involucro triplici. Singula, haud dehiſ-
centia. Involucrum exterius, membra-
naceum; medium, carnoſum, interius,
quo femina involvuntur, coriaceum. In
quibusdam idem involucrum, tenellum ac
diſſolubile. Conf. noſtr. *El. bot.*

PEROCIDIUM, tuberculum paucis folio-
lis ſquamuloſis tectum, baſin pedunculo-
rum occupans. Icon. 18, tab. LIII.

PERIDROMA, frons adoleſcens, in orbem
convoluta. Icon. 16 a. tab. LII.

PERIGYNANDA, tegmen, quo uterque
ſexus ſeparatus ſive conjunctus vegeta-
bilium, involvitur aut circumdatur. Du-
plex eſt: nempe communis & proprius.
Perigynanda communis, unico, duplici,
triplicive (raro multiplici) tegminum or-
dine, floſculos ſive elytriculos congeſtos,
maſculinos, femininos, monogamicos,
neutroſque, circumdans. Icones 1. 2. 3. 4,
tab. I. Icones 2. 3. 9. 10, tab. II. Icones 1.
7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15, &c. tab. III.

PERIGYNANDA PROPRIA, quæ ex unico, vel
duplici communiter ordine componitur,

utrumque sexum conjunctum vel separatim circumdans obvolvensque. Cùm duplex est, exterior, interiore crassior: interior verò exteriore tenuior & varie colorata. Utraque supra pistillum, *epimena*: infra posita, *ypomena* nobis nuncupatur.

Perigynanda, *monosepala*, *disepala*, *trisepala*, *tetrasepala*, *pentasepala*, *hexasepala*, *heptasepala*, *octosepala*, *enneasepala*, *decasepala*, *dodecasepala* & *polysepala*, illa quæ unicum, duo, tria, quatuor, quinque, sex, septem, octo, novem, decem, duodecim & multa tribuit tegmina ad sexus obvolvendos, proficientia.

Perigynanda alia datur: scilicet *monolepida*, *dilepida*, *trilepida*, *tetralepida*, *pentalepida*, *hexalepida*, *octolepida*, *decaplepida*, *dodecalepida* & *polylepida*, illa, quæ duabus, tribus, quatuor, quinque, sex, septem, octo, decem, duodecim multisque squamis constat. Icones 2. 3. 4. 5. &c. tab. V.

RECEPTACULUM proprie dictum, basis exterioribus fructûs partibus abscondita ac obvoluta ejusque interioribus affixa, quâ basi nutrimentum semini aut besimini, supeditatur. Hoc receptaculum, quod *placenta*, Turnefortio dicitur, structurâ diversissimâ, tetragono-lineare. Icon. 17 b., tab. XX; oblongo-conicum. Icon. 19 a., tab. XXI; trigonum. Icon. 10 a., tab. XXVI; aliud membranulo-lineare. Icon. 15 a., tab. XXVI; filiforme. Icon 17 a., tab. XXVI; aliud columnare Icon 11, tab. XXXIV; ovatum

ovatum s. subrotundum; aliud punctato-dimidiatum; elypticum; angulatum; pyramidale; cylindricum, reniforme. Icon. 13 *aa.*, tab. XVII; aliud stiferum; elastico-lanuginosum, crinulatumve. Icon. 2 *b.*, & icon. 4 *bbb.*, tab. LIV.

Alia dantur receptacula membranacea, longitudinalia. Icon. 16 *bb.*, tab. XXVI; alia brevissima. Icon. 14 *b.*, tab. XXXVIII; alia tria: singula malleoliformia, quibus asfinguntur semina. Icon. 11 *aaa.* tab. XXXII, alia, filiformia, futuris utrinque interjectis, seminifera. Icon. 13 *a.* tab. XXXVII &c.

RAPHIDA, capsula subuliformis, unilocularis, bivalvis, ab apice ad basin dehiscens, cujus interiori receptaculum lineare-cui besimina tenuia, planè sterilia, adnectuntur. Icon 5. 6, tab. LIV.

SILIQVA, fructus, elongatus, bilocularis, bivalvis, cujus involucrum simplex, sponte dehiscens. Hujus interiora, separantur dissepimento membranaceo, ad quod brevissimum adhæret receptaculum seminiferum. Icones 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14, tab. XXXVIII.

SILICULA, fructus brevis, uni-bilocularis, bivalvis, cujus involucrum simplex, dehiscens & minime dehiscens. Hujus dissepimentum, membranaceum, valvulis parallelum & hisce contrarium, seminiferum. Icon. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19, tab. XXXIX.

SCRINUM, fructus ex involucrio triplici compositum. Exterius, lignosum minime

dehiscens, medium pulposum, interius spontè dehiscens, membranaceum, femina fovens. Icon. 12. tab. XXV.

SPADIX, fulcimentum intra bracteas spathasque exortum, quo fructificantes partes inter se connectuntur sustinenturque. Datur spadix, nullam divisionem habens: itaque simplex: alter verò compositus, siquidem in ramulos fructificantes dividitur uti vegetabilia generis LI. Conf. nostr. *Elem. Bot.* & tab. LI.

SCYTINUM, fructus siliquæformis, involucri duplici: singula non dehiscencia. Involucrum exterius, coriaceum lignosumque, interius pulposum, carnosumve femina condens. Icones 13. 14. 15. &c., tab. XXXV. *Ceratonia* v. g., *cassia*, *tamarindus*, *hymenea* suppeditant exempla.

STROBILUS, fructus imbricatus, constans squamis coriaceo-induratis, etiam carnosis, quibus achenæ ossæ s. carnosæ reconduntur Icon. 6. 7. 8. 9. 10. 11., tab. XLVIII.

SEPALUM, pars exterior interiorque perigynandæ propriæ, generationis organa vegetabilium, sexusve plantarum circumdans. Conf. icones characteresque, qui in *Elem. bot.* nostr. describuntur.

STELLULA, expansio s. dilatatio foliolorum ad apicem latiusque furculi quorundam phryganophytorum. Hujus foliola, marginalia, latiora (1): centralia verò,

(1) *Micheli Nova pl. gener.* Tab. 59. fig. 1. M M M M.

imbricatiufcula (1). Alia perangusta, isthmis, articulifve distincta (2); alia tandem inarticulata (3). In quibusdam ejusdem generis plantis, minutissima, stellularum centro, videmus folia (4); quæ germinativam per se possident facultatem (5). Folia hæc vera, sexus, feminae (6) *Meesio*: contra, masculi & feminei flores (7) aliis systematicè nuncupantur. Ad rationem perpendendum, diversa hæc verba, nostris temporibus sexualissimi universi fautoribus usitata, male accommodata esse, quoniam nullum lymphæ aut pulveris fecundantis vestigium, ad interiora individuorum memoratorum certissime existit, ut amplexus conjugalis fieri possit.

Per annos plures, experientia nos docuit, pulverem in hac parte inclusum, quæ *Anthera* Linnæo (8); *capsula* contra (9) Hedwigio hodie dicitur, nunquam

(1) *Dill. Musc.* Tab. 54 fig. 9. Hanc figuram cum speciminibus vivis, prorsus congruere observavimus.

(2) *Mich. gen. pl.* Tab. 59 fig. G. H. Q. R. AAA. *Hedwig. Stirp. Criptog. Fasc. 1.* Tab. VII fig. 7. tab. VIII fig. 11.

(3) *Ibid.* Tab. IV fig. 7. *Mich. gen.* Tab. 59 fig. F. Q. R. *Litter.* bbb. ccc.

(4) *Dill. Musc.* Tab. 54 fig. LL. n.

(5) *Meesse de Polytrich.* Act. Harlem. tom. X.

(6) *Ibid.* L. C.

(7) *Fundam. Hist. nat. Musc.* part. I. II. 4°.

(8) *Gen. pl.* Ed. VI.

(9) *Fundam. Hist. musc.* part. II. pag. 9.

germinare, ut novæ nascantur plantulæ: itaque besimen sterile esse didicimus (1). Quid concludendum ergo de juniore musco, cui radiculam, plumulam, cotyledones, cum descriptione & icone quidem, microscopio aucta, repræsentavit DD. *Hedwig* (2)? Quandiù viva similibus partium specimina, haud nobis perspicientur, existimare cogemur de suo illa addidisse, propter *cryptomaniam* (3): hac ratione, adolescentes junioresve muscos cum cotyledonibus, cæterisque attributis supradictis, ex aggedularum pulvere enatos, nemineque visos nisi imaginatione auctoris, mera esse commenta audacter declaramus: nam ulterioribus experimentis (4) decretoriis, hoc confirmatur.

(1) Besimina in fructificatione plantarum ad genera LIII, LIV pertinentium, prorsus sterilia esse, ulteriora confirmarunt experimenta.

(2) *Fund. hist. nat. musc.* part. II. pag. 54, 55. Tab. V. fig. 26 a. 27. b.

(3) *Cryptomania*, immoderata cupiditas, quâ ab excogitato ficto, ad veritatem occultam traducere conantur, pertinaces sexualismi universi fautores, ut sexualis systematis menda, scientiæ cultoribus, credulisque botanicis perpetuò ignota sit.

(4) Experimenta de aggedularum pulvere, celeb. *Dillenio* & nobis absque successu, semper instituta fuere. Quibusdam viris etiam, in fatione industriis ac neutri parti addictis, in dissertatione nostrâ, ad academiam scientiarum

Quanquam v. g. in aggedulis contentus pulvis supradictus, germinandi inque plantam sese evolvendi facultatem possideret, non feminis propriè, sed besiminis characterem constitueret. Consul. expletam definitionem utriusque organici compendii vegetabilium in hoc corollario.

SPECIES NATURALIS (in vegetabilibus), ens immortale s. perpetuò vivens. Duplex species naturalis: simplex & composita. Prior, prolem unicam tantum suppeditat, cujus individua mortalia, omnibusque eorum partibus simillima, in regionibus locisque variis disseminantur. Individua hæc, utroque, sexu, pro conjugali amplexu instruitur. Altera datur species naturalis simplex, cujus individua utroque

petropolitanam missâ, eorum explorata, suo tempore, exponemus experimenta, quibus observationes nostræ, nostraque tentamina, stabilia permanebunt. In commentarium DD. *Hedwig*, adnotationes criticas addere necesse erit, ut omnes veritatis investigatores ejusque defensores, de ingenii imaginatione & de analogiæ fautoribus, triumphatum iri veritatem illam, pro certo teneant.

Observandum, dissertationem nostram, huc usque in lucem edi non potuisse, donec supradictum authoris commentarium, academiâ petropolitanâ coronatum, nobis prius expensum fuerit: nam a mense novembri anni 1787, intra manus illud opus tantum possidemus: præterea, postquam opera duo diversa, quæ ad historiam naturalem spectant, absolvero.

fexu ad fœcundationem apta, planè carent; hinc neutra. Consul. nost. *El. bot. nostramque Phytozoolog. phil.*

SPECIES NATURALIS COMPOSITA, nobis intelligitur ens etiam immortale, sed diversis prolibus neutrisque individuis mortalibus formatum. Proles illæ, non tantùm eodem charactere inter se affines, sed notabili convenientiâ, quam per alienas copulas solide corroborant experimenta (1). Individua prolium singularum, ad hanc speciem pertinentium, in locis variis disseminantur ac multiplicantur sicuti individua prolis solitariæ, quâ simplex species constituitur.

SPHÆRULA, globulus e besiminibus nudis, aggregatis, fertilibus, compositus (2).

SEMEN VEGETABILIMUM, corpus organicum, præformatum, in compendium reductum, per se inanimatum sæpius, unico seu duobus carnosis lobulis, plumulâ & radiculâ, formatum; ab initio diaphano-liquidum, albuminosum, dein solidum, peractâ fœcundatione, animatum tunc evadit; in matrice consentaneâ, oriens, vegetans, sensim sensimque in plantam s. arborem sese evolvens. Exteriora germinis femininum, imprægnatione iterata alienæ lymphæ fœcundantis adeo demutari queunt,

(1) Vide opus germanicè editum, de hybridis vegetabil. *clar. Kölreutero.*

(2) Conf. Tab. LIII. Icon. 22.

ut illud germen sic vivificatum maturumque, sive in semen abitum ac planè evolutum, novam tribuat prolem (non speciem) quæ ad marem retroagitur.

Hæc feminis definitio, accuratissima omniumque cæterarum maxime expleta, quandoquidem partes constituentes non tantùm indicat, sed propriam naturam; effectus singulares lymphæ alienæ, quâ germen ita penetrari ac imprægnari queit, ut in maturum fatumque semen, hybridam prolem administret: hinc, experimentis kôlreuterianis (1), prorsus consonat nostra feminis vegetabilium definitio.

Quæ tentamina microscopica (propter utrumque sexum, & falsò opinata muscorum fœcundata femina, authore admissa), in lucem edidit DD. *Hedwig*, mendaciòsa esse attributa similia, firmissime asseveramus: sic loquitur *clar. Jacquinus*: „ re, „ pondeo nunquam me existimasse errare, quùm humanum sit, esse a me alienum, tum verò in rebus microscopis, „ credidisse me semper esse errorem facillimum „ (2).

Experimenta *clar. Kôlreutero*, de vegetabilium fœcundatione stabilita, maxime

(1) Observationes & experim. per alienas copulas authore instituta, in germanico opere exponuntur.

(2) *Miscellanea austriaca* 40. pag. 5.

explorata, & ritè demonstrata (1): ea verò DD. *Hedwig*, & hypothesis micheliana etiam *Meesiana*, quæ ab authore saxone, hodie renovantur, cum dictione diffusâ, (propter florum masculorum femineorumque existentiam), plane negativa (2); hinc, mirum non est, generationem feminæque phryganophytorum, lymphâ sive masculino pulvere vivificata, a nemine seculorum omnium futurorum demonstratum iri nos prædixisse (3). Idem ab hoc tempore, assertum iteravimus (4) & quandiu vixero, ab opinione meâ nunquam discedam, nisi quòd decretoriis experimentis ad pag. 32, 33, recensitis, contrarium nobis demonstraretur.

Propria *Hedwigii* verba prolaturi „ fed „ tot tantæque opiniones de sexibus vegetabilium, inde evenerunt, imo sibi „ contradictoriæ adeo, ut cui anceps hæreret, non solùm, sed *Buffonus Neckerusque*, inde firmam ansam arreptos sibi viderentur, quâ systematibus botanicis iriderent & posterior disserte sexualitas mendacii accusat, negando pernegandoque omnem in muscis (etiam algis)

(1) Vide *Obs. & Experimenta per alienas copulas*, expertissimo authore instituta.

(2) *Hedwig. fundam. Hist. nat. musc. part. I. II.*

(3) *Method. musc. pag. 272 ad adnot.*

(4) *Conf. Dissert. nostr. de fœcundatione germinis feminum, Act. phys. acad. scient. Mannh. 1784.*

„ latiori significato sumptis, copulativæ
 „ propagationis præsentiam (1) „

Hypothesis DD. *Hedwig*, eadem *Miche-
 lio* (2) & *Meesio* (3) olim stabilita nobisque
 refutata (4) quam verborum præstigiis ille-
 cebrosive argumentis ad suadendum ap-
 positis plurimum adaugere omnique modo
 corroborare conatus vir clarissim. argu-
 menta hæc autem, ad sexualis fructifica-
 tionis partes, pro fœcundatione, spectan-
 tia, quibus icones eleganter ære inculp-
 tas ac microscopio auctas addidit; com-
 mentitiis futilibusque sententiis releganda,
 quòd naturæ repugnant, veritatem occul-
 tant ac utramque magnoperè superant:
 liquet, irrita esse argumenta illa solisque
 profectò valere ampulis, cum descriptio-
 nibus verbosioribus.

Si in ordinibus singulis falsò opinatæ
 classis, quæ cryptogamica dicitur (5), uni-
 cam per alienas copulas plantulam hybri-
 dam, cum radiculâ, plumulâ & cotyledo-

(1) *Hist. musc.* part. 1, pag. 12.

(2) *Nov. pl. gen.* pag. 59.

(3) *De polytrich. Act. Harlem.* Tom. X.

(4) *De generat. musc. & algar. Act. Acad. Scient. Mannh.* 1768, & *Physiolog. nostr. corp. org.* 1774.

(5) *Cryptogamia*, verbum ingenioso *Linneo* fabricatum, ut ejus sexualis systematis excep-
 tiones, credulis botanicis ignotæ sint, id est,
 ut omnis sexuum absentia in vegetabilibus ejus-
 den classis, perpetuò ignorari queat.

nibus nobis demonstrasset, ut vivæ tres plantulæ recensitorum ordinum omnibus visibiles forent (nobis præcipue, quoniam sexus & femina fœcundata, in hujus classis individuis negare persistimusque), quemadmodum vivas plantas hybridas in orto Marcgraviano Badensi visas, obtinuit expertissimus *Kölreuterus*, tunc uterque sexus floresve masculi ac feminei, omnibus cryptogamiæ individuis nemine pernegari possent: nam individuum hybridum omne per fœcundationem alienam natum, essentialis character, unica demonstratio decretoria omniumque certissima, ad convincendum idonea, fœcundationis actum adimpletum fuisse (1) floresque masculos, femineos tandem femina fœcundata, reaptè extitisse in prolibus, quibus individuum progenitum fuit hybridum. Omnis quæcunque alia demonstratio, nudis armatisque oculis, liquidò improbabilis semperque controversa.

Quid de sexualismo vegetabilium uni-

(2) Quùm effectus iste in phryganophytis, athrosophytis cæterisque plantis ad cryptogamicam falsò creditam classem spectantibus, fieri nequit, nobiscum consentiente expertissimo *Kölreutero*, patet assertum nostrum, argumentum esse ad hominem, omniumque solidissimum, quo ac eorum pervicaciâ, animoque obstinato, serius ocius decedere cogentur sexualismi universi fautores. Conf. adnotationem 60 nostr. *Phytozoologiæ philos.*

verso afferent supradicti systematici, imprimis DD. *Hedwig*, cùm *Bonnetus*, inter logicos celeberrimos rerumque naturæ sagacissimos in seculo nostro ita sic se exprimit: *le nombre des animaux qui propagent sans le secours des sexes, est probablement plus grand que celui des animaux dont la propagation s'opere avec ce concours, & cette remarque est très féconde en conséquences relatives à l'Histoire de la génération (1).*

Animalia, quæ absque sexibus propagant, cætera per genitalia hæc organa superantia, uti declaravit supradictus vir summus, multò magis eadem lex, in vegetabilibus extare debet.

Pro certo nunc habemus, articulatas inarticulatasq. particulas, ad interiora furculorum phryganophytorum, eorumque pulverem in aggedulis contentum, neque masculos femineosque flores, neque fecundata femina ad germinationem apta constituere: itaque, erunt semper vigilantium somnia (2).

Ex dictis, patet botanicos tam priscos quàm neotericos, philosophicam expletamque feminis definitionem nunquam dedisse (3), meram significationem vocis se-

(1) V. author. *Hist. Nat. & phil.* Tom. III, in-4°. ad primam adnot. pag. 321.

(2) *Conf.* pag. 22 & seq.

(3) *Morison, Boerrhave, Rai, Tournefort, Linnæus, &c.*

men nuncupatæ, quid valeat, haud vidisse, circa lymphæ vivificantis alienæ naturam ejusque singularem potentiam (1), quæ ad interiora usque germinis feminum transmitti queit, ut idem germen maturum factumque, in hybridam prolem evolvatur.

TRYMA, fructus involucro duplici constans; exterius, membranaceum s. carnosiusculum, disrumpens; interius, rugosum, lignosiusculum perforatumque, in quo nucleus includitur. Icon. 13, tab. XVIII. & Icon. 16, tab. XLVII.

THECA, fructus cum involucro duplici; exterius, dehiscens, interius, pulposum, membranaceum, pilosum, lanatum aut fragile, femina obvolvens. Icon. 12; tab. XXV. & Icon. 17, tab. XXXII.

VEHICULUM, fluidum, ex interiore styli & stigmatis exsudans; pollinis globulorum inflammabilium, rupturæ favens, quo vehiculo, usque ad germinis feminum interiora, transmittitur lymphæ fœcundans.

VARIETAS proprie dicta vegetabilium, nobis dicuntur individua mortalia, omni-

(1) Lymphæ fœcundantis naturam ejusque effectus, per copulas alienas aliatos s. importatos novit cl. *Kölreuterus*. Consul. authoris opus de hybridis vegetabilibus; dissertationem nostram de fœcundatione plantarum, quæ *Act. phys. academiæ elect. scient. Mannh.* inferitur anno 1784: deinde, nostr. *Phytozoolog. philosoph.*, tandem feminis definitionem expletam, antehac nobis exhibitam.

ous partibus, ad illa quarumdam prolium, similitudine accedunt, *magnitudine* aut *paritate* tamen, *colore*, *odore*, *sapore*, *gustu*, *vilositie*, *glabritie*, *foliorum crispatione*, *florum plenitudine*, tandem quâdam *monstruositate*, exceptis. Similes notæ exteriores, quæ in vegetabilibus conspiciuntur, meas varietates formant. Cæteræ omnes notæ etiam exteriores, ut proles singulæ, neutraque singula diversa individua, inter se distinguantur, inservituræ. Conf. nostr. *Phytozoolog. phil.* etiam *El. bot.* secundum systema omologicum nobis detectum, instituta, tandem adnotationem 53, quæ in *Phytozoolog.* memoratâ, inseritur.

UMBRACULUM, fructificatio, cujus structura diversa, e fronde exoriens, pedicellata. Besimina sub umbraculo sterilia, & receptaculo elastico ac lanuginoso annexa, occultantur. Icones 2. 3. 4, tab. LIV.

ΥΡΟΜΕΝΑ, (perigynanda) infra pistillum. (calix inferus, corolla infera, ex mente Linnæanâ.)

DERIVATIO

*Verborum technicorum, in hoc Corollario
contentorum.*

ACHENA, ab alphabeticâ litterâ primâ quæ vocabulo *cheno* additur, *Χαινω*, hisco, dehisco, originem trahit.

AGGEDULA, a voce *Αγγειδιον*, vasculum, derivatur.

ARINUS, a vocabulo *ἄρην*, mas, masculus, deducitur.

ANABIX, a voce *Αναβιωω*, resuscitor, ad vitam redeo, originem trahens.

BESIMEN, (besimence) a vocabulo *Βιωσιμος*, per se vivens, per se animatum, originem trahit.

CALPA, a vocabulo *Κάλπη*, urna, originem ducit.

COLESULA, a voce *Κολεος*, vagina, derivatur.

ELYTRICULUS, a vocabulo *Ελυτρον*, involucrum parvum, sexus quorundam vegetabilium obvolvens, deductum.

ERISMA, a voce *Ερεισμα*, sustentaculum, originem ducens.

EPIMENUS (flos), ab utroque vocabulo *επι*, supra, & *μενω*, maneo, derivatur.

GYMNOCIDIUM, ab utraque voce *γυμνος*, nudus & *εγκιδιον*, tuberculum, originem trahens.

NEPHROSTA, a vocabulo *Νεφρος*, ren, deducitur.

ORYGOMA, a vocabulo *ορυγμα*, fossa, fovea, originem ducens.

PEROCIDIUM, a vocabulis *περι*, circum & *εγκριον*; tuberculum, derivans.

PERIDROMA, a voce Περιδρομος, circuitus, devatur.

PERIGYNANDA, tribus vocibus Περι, circum
γυνη, femina & Άνδρ, vir, formata.

RAPHIDA, a voce ρ'αφιδ, acus, subula, originem trahens.

SEPALUM, a vocabulis Σκεπη, Σκεπαστης, tegmen, tegumentum, quo sexus uterque tegitur circumdatur, originem ducit.

ΥΡΟΜΕΝΟΣ, (flos) a vocabulo υπο, infra, & ὤω, maneo, originem ducens.

FINIS.

